

VEM ANNAN DÅ?!

Handbok för att främja goda relationer
och motverka främlingsfientlighet

Denna handbok har publicerats inom ramen för projektet Good Relations, som beviljats finansiering ur Europeiska unionens program för grundläggande rättigheter och medborgarskap (2007–2013). Dokumentets innehåll representerar nödvändigtvis inte Europeiska kommissionens åsikt eller uppfattning. De synpunkter som läggs fram i handboken är författarnas egna och Europeiska kommissionen ansvarar inte för användningen av handbokens innehåll.

Det internationella Good Relations-projektet syftade till att bekämpa rasism, främlingsfientlighet, antiziganism och liknande former av intolerans genom att främja goda relationer mellan befolkningsgrupperna. I projektet definierades begreppet goda relationer, utarbetades indikatorer för att mäta goda relationer, samlades in information om åtgärder som främjar goda relationer, utvecklades och testades åtgärder på lokal nivå och spreds information om goda relationer och projektets resultat nationellt och till andra EU-medlemsländer.

Good Relations-projektet inleddes i november 2012 och slutfördes i oktober 2014. Projektet samordnas av inrikesministeriet i Finland. Internationella partner var arbetsmarknadsdepartementet i Sverige och Rådet för etniska minoriteter i Nordirland (NICEM). Nationella partner var Delegationen för etniska relationer (ETNO) samt NTM-centralerna i Birkaland, Nyland och Egentliga Finland.

Utgivningsår: 2014

Manuskript: Liisa Männistö, inrikesministeriet

Redaktion: Susanna Kaaja

Bilder: Shutterstock om inte annat anges

Grafisk design och layout: Grano Oy

Översättning till svenska: Semantix Oy

INNEHÅLL

1. FÖR VEM, VAD OCH VARFÖR?	5
2. VAD HANDLAR GODA RELATIONER OM?	6
3. NYCKLARNAS TILL FRAMGÅNG PÅ LOKAL NIVÅ	9
4. SÅ HÄR MÄTER OCH FÖLJER DU UPP	14
5. VAD KAN VI GÖRA?	17
5.1 PÅVERKA ATTITYDerna	18
5.2 ÖKA SÄKERHETSKÄNSLAN	26
5.3 FRÄMJA INTERAKTION	33
5.4 FÖRBÄTTRA MÖJLIGHETERNA ATT DELTA OCH PÅVERKA	42
6. HAR VERKSAMHETEN EFFEKTER – HUR UTVÄRDERA DEM?	48
KÄLLOR.....	52

Plocka ur handboken de metoder som passar dig bäst, och använd dem för att förbättra relationerna mellan olika befolkningsgrupper i syfte att motverka rasism och främlingsfientlighet.

1. FÖR VEM, VAD OCH VARFÖR?

Rasism och främlingsfientlighet förstärker fördomsfulla attityder, orsakar osäkerhet och minskar interaktionen mellan olika grupper. De kan också försämra möjligheterna till deltagande och inflytande. Denna handbok presenterar verksamhetsmodeller och exempel som kan användas för att förbättra relationerna mellan olika befolkningsgrupper och därigenom bekämpa rasism och främlingsfientlighet.

De idéer, modeller och exempel som presenteras i handboken är nyttiga för alla som vill förbättra relationerna mellan olika grupper i sin egen omgivning. Handboken är riktad särskilt till aktörer inom den offentliga och den tredje sektorn, såsom till lärare, kommunalt anställda som arbetar med flerkultur-, invandrings-, rom-, same- eller handikappfrågor, boendeföreningar, ungdomsföreningar och andra lokalföreningar samt lokala myndigheter. Även aktörer som ansvarar för jämlikhets- och jämställdhetsplaneringen på arbetsplatserna kan ha nytta av handboken.

Handbokens struktur

Kapitel 2 presenterar de centrala begreppen och några teorier om främlingsfientlighet, rasism, intolerans och relationer mellan grupper.

Kapitel 3 ger idéer för att förbättra verksamhetssätten och de politiska riktlinjerna på lokal nivå.

Kapitel 4 koncentrerar sig på principer och metoder för att mäta och uppfölja relationerna mellan grupper.

Kapitel 5 presenterar olika praktiska metoder för att förbättra goda relationer. Metoderna har indelats i fyra delområden av goda relationer: metoder som påverkar attityderna, som ökar den personliga säkerheten, som främjar interaktion samt förbättrar möjligheterna till deltagande och inflytande.

Kapitel 6 erbjuder redskap för att utvärdera effekterna av de vidtagna åtgärderna.

2. VAD HANDLAR GODA RELATIONER OM?

Goda, mångskiftande relationer

Med goda relationer avses i denna handbok positiva attityder, förtroende och respekt som råder mellan olika befolkningsgrupper. Goda relationer innebär också att olika befolkningsgrupper strävar efter samarbete och en positiv interaktion. Kännetecknande för goda relationer är också att en känsla av samhörighet och säkerhet bland människorna, icke-diskriminerande bemötande och jämlika möjligheter att delta och påverka.

Med mångfald avses mångsidighet och pluralism bland människorna. Människor är av olika ålder, de representerar ett kön, har ett etniskt eller nationellt ursprung och ett språk, en religion eller övertygelse, sin individuella hälsa och sexuella läggning. Mångfalden tar sig också uttryck i skillnader i infallsvinklar, uppfattningar, kunnande och verksamhet eller i behov och förväntningar.²

Det finska ordet *suvaitsevaisuus* upplevs ofta ha en mer negativ betydelse än det svenska **tolerans** eller det engelska *tolerance*. Unesco definierar tolerans på följande sätt: *I enlighet med principen om respekt för de mänskliga rättigheterna innebär tolerans inte att man tolererar samhällliga orättvisor eller avstår eller försvagar sin egen övertygelse. Det innebär att en människa får fritt hålla fast vid sin övertygelse och att han eller hon accepterar att andra håller fast vid sina övertygelser.*³

Allofili (eng. *alophilia*) avser positiva attityder och känslor gentemot människor som representerar andra grupper. Allofili är en starkare känsla än tolerans, fördomsfrihet eller uppskattning av mångfald. Det innebär tillgivenhet, att en person känner sig trygg i sällskap av människor som representerar andra etniska, kulturella eller religiösa grupper, upplever samhörighet och söker interaktion med dem och är genuint intresserad av dem utan exotism, förtjusningen av det främmande.⁴

Främlingsfientlighet, rasism och diskriminering

Främlingsrädsla eller främlingsfientlighet, "xenofobi", betyder fientlighet eller rädsla mot andra människor på grund av deras etniska eller nationella ursprung eller religiösa eller kulturella bakgrund. Antisemitism, islamofobi, afrofobi och antiziganism är exempel på främlingsfientlighet. Främlingsfientlighet bygger på ideologier, värderingar och uppfattningar som står i strid med de grundläggande och mänskliga rättigheterna och med principen om likabehandling.

“ *Invånarna i Kråkkärret och Laustis i Åbo är lyckligare än åbabor i genomsnitt, trots att området inte får särskilt bra resultat på många andra mätare. Detta kan bero på gemenskapsfrämjande projekt som ökat umgänget och det ömsesidiga förtroendet mellan grannarna.* ”

“ *Ledaren för en lokal partigrupp kräver ett nytt, "rent" mötesrum för sin fullmäktige-grupp eftersom en arbetsgrupp för somalier sammanträder i samma lokal en gång per månad.* ”

Rasism avser ideologi eller verksamhet som bygger på en uppfattning om att det finns olika raser eller kulturer. I dag betonar de rasistiska ideologierna särskilt kulturella skillnader som anses skapa oöverstigligen hinder mellan grupperna. Rasismen innefattar en tanke om att det finns ett naturligt behov att hålla dessa grupper åtskilda från varandra.⁶

Direkt diskriminering avser att en person behandlas mindre förmånligt än en annan person behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation på grund av ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning.⁷

Indirekt diskriminering avser att en skenbart neutral bestämmelse eller ett skenbart neutralt kriterium eller förfaringsätt särskilt missgynnar någon jämfört med andra på grund av ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning, om inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett godtagbart mål och medlen för att uppnå detta mål är lämpliga och nödvändiga.⁸

Vid fördomarnas källa

Enligt **kontakthypotesen** (Allport 1954) minskar fördomarna mellan majoritetsbefolkningen och minoriteterna i takt med att antalet personliga möten ökar. Enligt teorin kan redan enbart ett ökat antal förbindelser minska fördomarna. Det bästa resultatet uppnås dock när grupperna är likvärdiga, de har ett gemensamt mål, och de fungerar i samarbete och växelverkan med varandra. Till minskade fördomar bidrar även att myndigheterna, lagen och de sociala normerna stödjer detta samarbete.¹⁰

“Majoritetsbefolkningens rasfördomar minskar på områden med etnisk mångfald.”⁹

Den realistiska konfliktteorin och **teorin om social identitet** behandlar orsakerna och följderna av konkurrensen och konflikter mellan grupper. Kombinationen av dessa teorier kallas också för den **etniska konkurrensteorin**.¹¹

“Invandrarna missbrukar utkomststödet i Finland. Romerna förstör bostadsområdets rykte. Samerna grälar och klagar i onödan.” *Variifrån kommer trosuppfattningar av detta slag?*

Enligt **konfliktteorin** upplever majoriteten en växande minoritet som ett hot, vilket ökar de negativa attityderna och fördomarna mot minoriteterna. Grupperna konkurrerar om begränsade resurser, makt och status. Enligt konfliktteorin ökar sannolikheten för att människor upplever representanter för andra grupper som ett hot ju mer de har att göra med varandra.¹³

Enligt **teorin om social identitet** har människor ett grundläggande behov att betrakta sin egen grupp som bättre än andra. Därför har de en benägenhet att förknippa positiva egenskaper med sin egen grupp och negativa egenskaper med andra grupper. I en konkurrenssituation ökar detta behov. Exempelvis hotbilderna som associeras med invandrare förstärks genom såväl konkurrensen om arbetsplatser och bostäder som exempelvis den höga allmänna arbetslöshetsgraden.¹⁴

Tvådimensionella attityder

Rasism och främlingsfientlighet är en negativ dimension av relationerna mellan grupper, och den har undersökts i stor utsträckning. Den andra dimensionen, de positiva attityderna mot människor som representerar andra grupper (*allofili*), har tills vidare undersökts i mindre omfattning. Fördomar och allofili är dock inte varandras motsatser. Bristen på fördomar, rädsla eller hat innebär ännu inte att en människa skulle *gilla* människor från andra grupper, eller *uppskatta* och *respektera* dem.¹⁵

Ökningen och minskningen av allofili och fördomar påverkas av olika faktorer och åtgärder. Om målet är att främja goda relationer mellan olika befolkningsgrupper, räcker det inte enbart med att bekämpa fördomar, rasism och främlingsfientlighet att förbättra relationerna. Det behövs också information om vilka positiva attityder människor i olika grupper har om varandra. Dessutom behövs åtgärder genom vilka man kan öka de positiva attityderna och samarbetet och interaktionen mellan grupperna.

Det räcker inte med att bekämpa fördomar, rasism och främlingsfientlighet – det behövs också åtgärder som kan användas för att öka de positiva attityderna och interaktionen.

3. NYCKLARN A TILL FRAMGÅNG PÅ LOKAL NIVÅ

Utred omständigheterna

Prioriteterna inom främjandet av goda relationer beror på de lokala förhållandena. Befolkningsstrukturen och behoven, utmaningarna och målen i anslutning till relationerna mellan grupperna kan variera till och med i stor omfattning beroende på staden, kommunen eller gemenskapen. Även politiska, socioekonomiska och geografiska omständigheter har inverkan. Det gäller därför att inleda planeringen av åtgärderna för främjande av goda relationer genom att kartlägga de bakgrunds- och miljöfaktorer som påverkar relationerna mellan grupperna.

“ En person är finländare om han eller hon har fötts i Finland, och minst en av föräldrarna bor i Finland. Ett särskilt kriterium är att personen ska prata finska – eller svenska. Östra Finlands universitets enkät om ungas uppfattningar om samhället ¹⁶ ”

Utred åtminstone detta:

- **Befolkningsstrukturen:** ålders- och könsstrukturen, uppskattning av de olika minoriteternas andelar av befolkningen.
- **Socioekonomisk struktur:** utbildnings- och inkomstnivåer, sysselsättnings- och arbetslöshetsgrad, branscher.
- **Den politiska atmosfären:** stödet till de olika partierna, röstningsaktiviteten, extremgruppers verksamhet.
- **Geografiska omständigheter:** befolkningstäthet, befolkningsgruppernas fördelning på bostadsområdena.
- **Servicestruktur:** hur de olika befolkningsgrupperna har beaktats i utbildningssystemet, social- och hälsovårdstjänsterna och fritidstjänsterna, fördelningen av tjänster.

Fokusera på det väsentliga

I denna handbok indelas goda relationer mellan befolkningsgrupperna i följande fyra delområden i enlighet med GRMF-modellen¹⁷, som utvecklats i Storbritannien: **attityder, personlig säkerhet, interaktion** samt **deltagande och inflytande**. Beroende på de lokala förhållandena kan främjandet av goda relationer inriktas på ett eller flera av dessa delområden.

DELOMRÅDEN INOM GODA RELATIONER ENLIGT GRMF-MODELLEN

Attityder

Attityderna mot andra utgör de goda relationernas kärna i GRMF-modellen. Enligt denna modell måste det åtminstone finnas något slags positiva attityder mellan människor i olika grupper för att man ska kunna tala om existensen av goda relationer överhuvudtaget. Attityderna och det beteende som följer på dem påverkar de tre övriga delområdena inom goda relationer. Det sätt på vilket människor förhåller sig till andra, och hur de tror att andra förhåller sig till dem, påverkar människornas medverkan i publikevenemang och i olika föreningar, organisationer eller politiska partier. Detta påverkar också hur de upplever sitt inflytande i förhållande till andra.

Personlig säkerhet

Psykisk och fysisk säkerhet är det andra delområdet inom goda relationer. Enligt GRMF-modellen "är graden av säkerhet som individer och deras vänner och släktingar känner i olika offentliga lokaler (och i viss utsträckning även i privata lokaler) en bra indikator på personlig säkerhet. Det påverkar i sin tur deras beteende och deras förmåga/möjligheter att ha interagera med andra." I modellen konstateras att negativa attityder "ibland kan leda till och med till direkt fientlighet och våld". Av fruktan för våld kan individer eller grupper minska sin vistelse i offentliga lokaler, undvika interaktion med andra eller på annat sätt ändra på sitt beteende på offentliga platser.

Interaktion

En av de viktigaste indikatorerna för goda relationer är interaktion med andra människor. Enligt GRMF-modellen kan bristen på interaktion leda till att grupper segregeras från varandra. Om segregationen blir etablerad, lever olika människogrupper vid sidan av varandra, men har endast lite eller inget alls att göra med annorlunda människor. Samtidigt kan förståelsen för andra minska och stereotypierna och de negativa attityderna mot andra bli starkare.

Deltagande och inflytande

Graden av deltagande, upplevelsen av inflytande och möjligheten att påverka utgör det fjärde delområdet inom goda relationer. Enligt GRMF-modellen stödjer goda relationer delaktigheten. Om en person känner sig välkommen på sin boningsort, om man förhåller sig positivt till personen och om han eller hon känner sig trygg och har mycket interaktion med andra, deltar han eller hon mer sannolikt i social verksamhet och samhällsevenemang. Modellen påminner dock om att "vissa former av deltagande kan leda till konflikter och spänningar". Därtill är det viktigt att granska det mångfasetterade sambandet mellan inflytande, oberoende, ökade personliga resurser och goda relationer.

Beakta lagstiftningen

Begreppet goda relationer är fortfarande rätt obekant i Finland. Det finns inte heller någon särskild lag om främjandet av goda relationer. I lagstiftningen finns emellertid bestämmelser om likabehandling, jämlikt bemötande och icke-diskriminering. Syftet med dem är att främja goda relationer mellan befolkningsgrupperna. Dessutom ålägger lagen om främjande av integration de lokala myndigheterna skyldighet att främja goda etniska relationer som en del av åtgärderna för integrering av invandrare. Ursprungsfolket samernas språkliga och kulturella rättigheter regleras i flera olika lagar.

GODA RELATIONER I LAGSTIFTNINGEN – EXEMPEL

- [Lag om främjande av integration](#) (1386/2010) ålägger kommunerna och de övriga lokala myndigheterna att som en del av främjandet av integrationen stödja jämställdhet och jämlikhet, främja positiv växelverkan mellan olika befolkningsgrupper, goda etniska relationer, interkulturella dialog och invandrargruppernas delaktighet samt stödja deras möjligheter att bevara sitt eget språk och sin egen kultur.
- Enligt [grundlagen](#) (731/1999) är människor lika inför lagen. Ingen får särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person.
- [Lagen om likabehandling](#) (21/2004) förbjuder direkt och indirekt diskriminering, trakasserier och anvisningar eller order att diskriminera en person på grund av ålder, etniskt eller nationellt ursprung, nationalitet, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd, funktionshinder, sexuell läggning eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Därtill ålägger lagen alla myndigheter att utarbeta en likabehandlingsplan.
- [Lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män](#) (609/1986) förbjuder diskriminering på grund av kön och främjar jämställdheten mellan kvinnor och män.
- [Strafflagen](#) (39/1889) innehåller bestämmelser om diskriminering och om hets mot folkgrupp.
- [Arbetsavtalslagen](#) (55/2001) föreskriver att arbetsgivaren ska behandla arbetstagare jämlikt och förbjuder att arbetstagare särbehandlas utan godtagbart skäl.
- [Förvaltningslagen](#) (434/2003) föreskriver att myndigheter ska bemöta sina klienter jämlikt.
- [Samiska språklagen](#) (1086/2003) , [kommunstrukturlagen](#) (478/2013) , [lagen om barndagvård](#) (36/1973) och [lagstiftningen som reglerar undervisningen](#) tryggar samernas språkliga rättigheter och rätt att som ursprungsfolk upprätthålla och utveckla sitt språk och sin kultur.

Främjandet av goda relationer behandlas i Finland främst som en del av invandrings- och integrationspolitiken. Främjandet av etniska relationer ingår som mål även i vissa ekonomiska regioners invandringspolitiska program och i kommunernas integrationsprogram. I det politiska programmet avseende romer finns anteckningar om ökad växelverkan mellan den romska befolkningen och majoritetsbefolkningen samt om ökade möjligheter till inflytande för den romska befolkningen.

“ En förutsättning för att integrationen ska lyckas är ett attitydklimat med respekt för andra människor och en fungerande dialog mellan befolkningsgrupperna.

Statens program för integrationsfrämjande 2012–2015 ”

Målen och åtgärderna för främjandet av goda relationer skulle emellertid kunna ges större betydelse i de lokala eller regionspecifika säkerhets- och riskhanteringsplanerna, kommunernas välfärdsberättelser, likabehandlingsplaner och andra motsvarande strategier som behandlar kommuninvånarnas välbefinnande och levnadsförhållanden på ett helhetsmässigt sätt.

GODA RELATIONER I PROGRAM OCH STRATEGIER – EXEMPEL

- Statens program för integrationsfrämjande (2012–2015)
- Kommunernas integrationsprogram och likabehandlingsplaner
- Strategin Migrationens framtid 2020
- Kommunernas, regionernas och landskapens program och strategier för invandringspolitik och multikulturalitet
- Finlands politiska program avseende romer (2009)
- Programmet för den inre säkerheten (2012)
- Kommunernas, regionernas och landskapens säkerhetsplaner.

Det är lättare att främja goda relationer när förarbetet har utförts omsorgsfullt.

Kartlägg målgrupperna

Genom en omsorgsfull målgruppsanalys kan man säkerställa att åtgärderna för att främja goda relationer inriktas rätt och att de förebygger främlingsfientlighet och intolerans. Målgruppsanalyser visar vart åtgärderna ska inriktas och vilka behov, intressen och värderingar målgrupperna har.

Överväg först:

- Vilka är de viktigaste målgrupperna? Till vem borde budskapet/åtgärderna riktas och varför?
- Vad är huvudbudskapet till dessa målgrupper?
- Hur kan dessa målgrupper nås bäst?

Möjliga målgrupper

- Daghemsbarn, skolelever och studerande
- Medlemmar i idrottsklubbar, ungdomsorganisationer och andra föreningar
- Arbetsgivare och arbetstagare
- Myndigheter och serviceleverantörer
- Medlemmar och frivilligarbetare i religiösa samfund, minoritetsorganisationer, boendeföreningar och andra lokala medborgarorganisationer
- Medlemmar i fackföreningar och politiska partier
- Invånare i staden, kommunen eller ett särskilt bostadsområde, eller t.ex. bestämda åldersgrupper.

“ Förstärkt delaktighet och ökad växelverkan mellan den romska befolkningen och majoritetsbefolkningen är förutsättningar för att integrera den romska minoriteten i samhället.

Finlands politiska program avseende romer ”

Identifiera nyckelaktörer

Främjandet av goda relationer ankommer på alla. Vissa aktörer har dock en särskild roll när det gäller att utveckla och främja goda relationer lokalt.

Myndigheter, politiska beslutsfattare och ledare för religiösa och andra samfund har en särskilt viktig ställning. De kan stödja eller motsätta sig genomförandet av olika åtgärder och program. Aktörer vid läroanstalter och i medborgarsamhället har i sin tur i allmänhet goda kontakter med lokala nätverk, och genom detta den information och de möjligheter som behövs för att nå olika befolknings- och aktörsgupper.

Exempel på nyckelaktörer på lokal nivå

- Lokala och regionala myndigheter
- Minoritetsombudsmannen och rådgivningsställen för icke-diskriminering
- Delegationen för etniska relationer Etno (regionala delegationer).
- Den nationella delegationen för romska ärenden RONK, de regionala delegationerna för romska ärenden och utbildningstjänsterna för den romska befolkningen.
- Lokala politiker och politiska partier.
- Religiösa samfund och ledare (t.ex. de olika religionssamfundens församlingar).
- Journalister vid lokala medier (TV, dagstidningar).
- Lärare och utbildare.
- Social- och ungdomsarbetare.
- Aktörer i medborgarorganisationer.
- Arbetsgivare.
- Fack- och arbetsgivarförbund.

4. SÅ HÄR MÄTER OCH FÖLJER DU UPP

Vilka attityder har de olika befolkningsgrupperna mot varandra? Upplever någon grupp mer osäkerhet än befolkningen i kommunen eller regionen i genomsnitt? Hur fungerar interaktion mellan olika grupper? Har människor i olika grupper jämlika möjligheter att delta och påverka? För att mäta de goda relationerna behövs information bland annat om dessa frågor.

Identifiera den nytta som uppföljningen ger

- Information om uppföljning på lokal nivå hjälper med att skapa en övergripande bild av nuläget beträffande relationerna mellan olika befolkningsgrupper (styrkor och eventuella problem).
- En systematisk uppföljning som upprepas regelbundet ger information om hur relationerna mellan grupperna utvecklas på lång sikt.
- Uppföljningen kan ge nyttig information exempelvis om ortens image, om flyttrörelsen inom och mellan kommuner samt om tillgänglig arbetskraft.

Definiera prioriteterna

- På vilka delområden inom goda relationer koncentreras verksamheten (attityder, säkerhet, interaktion, deltagande och påverkan)?
- Vilka befolkningsgrupper omfattar uppföljningen? Ligger fokus endast på relationerna mellan etniska och religiösa grupper eller behandlas hela befolkningen, inklusive olika åldersgrupper, grupper med olika funktionshinder, sexuella minoriteter och könsminoriteter osv.?
- Betonar uppföljningen mätning av fördomar, rasism, främlingsfientlighet och liknande former av intolerans eller granskas även positiva attityder, interaktion, känslan av samhörighet osv.?

Kartlägg informationsbehovet och informationskällorna

- Hurdan information behövs det? Vem har nytta av informationen?
- Vilken information på lokal nivå är redan tillgänglig? Vad saknas?
- Varifrån får man de uppgifter som behövs?
- Finns det lokal statistik/information t.ex. om attityder eller hatbrott?

Välj indikatorer och mätare

- Det behövs omsorgsfullt utvalda indikatorer, dvs. nyckeltal, och konkreta mätare när man strävar efter att utreda de goda relationernas status på lokal nivå.
- Vilka indikatorer berättar bäst om statusen av de olika delområdena inom goda relationer?
- Vilka mätare ger den mest exakta informationen?

Indikaattorien ja mittarien valinnassa voit käyttää apunasi *Good Relations* -hankkeen. När du väljer indikatorer och mätare kan du använda **ramverket för goda relationer**, som utvecklats inom Good Relations-projektet. I den presenteras två olika analysverktyg för att mäta och följa upp goda relationer. **Att ta fram indikatorer för goda relationer: Ett ramverk** kan laddas ned på svenska, finska och engelska på adressen www.yhdenvertaisuus.fi/welcome_to_equality_fi/library/.

Vet du hurdana relationer de olika befolkningsgrupperna har i din hemkommun?

Samla in och analysera informationⁱ

- Finns det färdiga informationskällor som ger information om delområdena inom goda relationer på lokal eller regional nivå?
- Är det nödvändigt eller möjligt att komplettera existerande informationskällor med en särskild enkät?
- Vilka intressentgrupper skulle kunna hjälpa med att ta fram information? Exempelvis minoriteternas föreningar och andra medborgarorganisationer kan ha information om relationerna mellan lokala befolkningsgrupper.
- Kan uppföljningen av goda relationer kopplas till beredningsprocessen för något befintligt, regelbundet verksamhets-, strategi- eller politikprogram (t.ex. kommunal eller regional säkerhets- eller riskhanteringsplan, invandringspolitiskt program, likabehandlingsplanering)?
- Vem samlar in och analyserar uppgifterna? Hur skulle uppgifterna kunna utnyttjas bäst?
- Vid insamling av personuppgifter av känslig karaktär för uppföljning av goda relationer ska respondenternas anonymitet garanteras. De ska ges möjlighet att själv definiera huruvida de tillhör någon minoritet.

ⁱ Dessa uppföljnings- och mätmetoder med exempel beskrivs närmare i Good Relations-projektets publikation [Att ta fram indikatorer för goda relationer: Ett ramverk](#)

Existerande informationskällor (t.ex. statistik, undersökningar, utredningar)

- Erbjuder pålitlig, jämförbar information.

- Informationen är splittrad. Det är svårt att skapa en exakt bild av den lokala situationen.
- Täckningen beträffande de olika delområdena inom goda relationer, befolkningsgrupperna och geografiska områdena kan variera betydligt.
- Informationen gäller olika tidsperioder och uppföljningsundersökningarnas upprepningsfrekvens varierar.

Inriktad enkätundersökning

- Kan inriktas på goda relationer antingen heltäckande, eller enbart på utvalda delområden.
- Erbjuder detaljerad och strukturerad information på lokal nivå om nuläget inom goda relationer och om utvecklingstrenden på lång sikt (när undersökningen genomförs upprepade gånger).

- När undersökningen genomförs omsorgsfullt, kräver den mycket tid och resurser.
- Det kan vara svårt att få ett representativt sampel ur de olika minoritetsgrupperna.

5. VAD KAN VI GÖRA?

Man kan använda många olika metoder för att försöka skapa goda relationer. Målet med åtgärderna kan vara att påverka attityderna mellan grupperna eller att förbättra de olika befolkningsgruppernas upplevda säkerhet. Målet kan också vara att öka interaktion mellan grupperna eller exempelvis att främja minoriteternas möjligheter att delta och påverka.

I detta avsnitt presenteras några metoder från de fyra delområdena inom goda relationer, som är attityder, personlig säkerhet, interaktion samt deltagande och inflytande. (se kapitel 3). Avsikten är att ge idéer och några exempel som visar på hur många olika sätt man kan förbättra relationerna mellan olika grupper. Metoderna har indelats på delområdena flexibelt: många metoder påverkar samtidigt fler delområden än bara ett.

Fyra enskilda metoder – **utbildning om likabehandling och mångfald, informationsmaterial, dialogevenemang och samhällsevenemang** – behandlas lite utförligare än de övriga metoderna. Dessa metoder testades och utvecklades i det internationella [Good Relations](#) -projektet åren 2013–2014.

5.1 Påverka attityderna

Vårt beteende styrs av våra omedvetna och medvetna attityder. Attityderna förändras långsamt och det finns inga entydiga sätt att påverka dem, vilket är en utmaning. Om man exempelvis enbart ökar kunskaperna om etniska minoriteter, deras seder och kultur hos majoritetsbefolkningen, kan det hända att majoritetsbefolkningens fördomar mot dessa grupper inte minskar alls. I värsta fall kan informationen till och med förstärka de rådande stereotypierna.¹⁸ Eftersom attityderna har en så stor betydelse för människornas beteende lönar det sig ändå att försöka påverka dem. I det här kapitlet presenteras några metoder som visat sig vara fungerande när det gäller att försöka skapa positivare attityder mot andra grupper.

Antidiskriminerande pedagogik

VAD?

Pedagogiska metoder som kan användas för att motverka olika former av diskriminering i inläringssituationer, främja likabehandling och förbättra relationerna mellan olika grupper. Metoderna indelas vanligen i metoder som betonar **interaktion** och metoder som betonar **spridning av information**.¹⁹ Se även kapitel 5.3 *Främja interaktion*.

FÖR VEM?

Lärare vid läroanstalter och daghem, aktörer vid föreningar, ungdomsarbetare, men även andra instanser, såsom arbetsgemenskaper, församlingar och bibliotek.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- Inom internationell fostran, multikulturalitetsfostran eller interkulturalitetsfostran ges elever information om olika etniska, kulturella och religiösa grupper. Dessutom diskuteras exempelvis vad fördomar eller diskriminering innebär.²⁰
- Berättelser om vänskap mellan människor från majoritetsbefolkningen och minoriteterna kan fungera när det inte finns barn som tillhör synliga minoriteter i till exempel daghemsgruppen. Enligt teorin om indirekt kontakt kan enbart kunskapen om att medlemmar i den egna gruppen har vänskapsförbindelser med medlemmar i andra grupper främja goda relationer.²¹

Internationalitetsfostran

- [Compasito](#) – Lasten ihmisoikeuskasvatuksen käsikirja (en handbok i människorättsfostran för barn, på finska).
- [Kohti monimuotoisuutta](#) (en utbildningsmaterial om mångfald, på finska).
- [Kompis med alla](#) –Handledning för lärare om diskriminering (UNICEF).
- [Tukari välittää](#) (Mannerheims Barnskyddförbund, Stödeleven bryr sig – utbildningsmaterial, på finska).
- [Särmää](#) – opettajan opas (Barn- och ungdomsstiftelsen i Finland, en handbok i tolerans för lärare, på finska).
- [Världsskolans material för global fostran](#).
- [Material för människorättsfostran](#) (på finska).

Spel, lekar och rollspel

- [Lekar, rollspel och övningar](#) (Allians rf, webbplatsen Kaikki erilaisia, kaikki samanarvoisia, på finska).

**“ Inom internationell fostran
diskuteras exempelvis
vad fördomar eller
diskriminering innebär. ”**

- [Spel och lekar från olika kulturer](#) (Finlands Scouter rf, på finska).
- Spelet [Outo jengi](#) (Allians rf, på finska).

Informationsmaterial

VAD?

Syftet med informationsmaterial är att öka målgruppernas kunskaper om diskriminering, rasism och främlingsfientlighet samt om deras effekter på relationerna mellan olika grupper. Materialen kan presentera metoder för att ingripa i diskriminering och rasism eller främja goda relationer.

FÖR VEM?

Kommuninvånare i allmänhet eller mer exakt definierade målgrupper, t.ex. skolelever, myndigheter, unga, lärare eller andra yrkesgrupper.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- Materialet kan vara t.ex. webbplatser, broschyrer, affischer, dekaler, kortfilmer, radioreklam eller Facebooksidor.
- Exempel på innehåll:
 - o *Beskrivning av ett problem eller en utmaning.*
 - o *Redskap, metoder och idéer för att bekämpa rasism, diskriminering och främlingsfientlighet.*
 - o *Exempel och berättelser från det levande livet.*

NYCKELAKTÖRER OCH NÖDVÄNDIGA RESURSER

- Nyckelaktörer:
 - o *Lokala myndigheter, forskare, minoritetsorganisationer och andra medborgarorganisationer i samarbete.*
- Resurser:
 - o *Information och sakkunskap om främlingsfientlighet, rasism och andra former av intolerans samt om deras effekter på relationerna mellan olika grupper.*
 - o *Tillräckliga personalresurser och ekonomiska resurser.*
 - o *Omsorgsfull målgruppsanalys.*
 - o *Effektiv distributions- och marknadsföringsplan.*

- Det är lätt att distribuera webbmaterial.
- Lämpar sig för många olika målgrupper.
- Kräver nödvändigtvis inte stora resurser.
- Obegränsat antal olika genomförandesätt och format.

- Att nå centrala målgrupper kräver mycket arbete.
- Avsaknad av en ordentlig distributionsplan kan orsaka att materialet missbrukas eller tolkas på ett felaktigt sätt.
- Det kan vara svårt att differentiera sig från det övriga utbudet av material.
- Risken är att materialet inte når de egentliga målgrupperna (väcker inget intresse eller ger upphov till en motreaktion).

SÅ HÄR BEKÄMPAS FRÄMLINGSFIENTLIGHET I SVERIGE

Som en del av *Good Relations*-projektet i Sverige insamlades positiva exempel på kommunernas åtgärder för att bekämpa främlingsfientlighet. Publikationen *Lokal samverkan mot intolerans* av stiftelsen Expo är särskilt avsedd för kommunala myndigheter och andra lokala aktörer.

Syftet med publikationen är att uppmanera kommunerna att förbereda långsiktiga åtgärder för att förebygga främlingsfientlig verksamhet i samarbete med tredje sektorn. Publikationen erbjuder enkla och lättfattliga anvisningar för alla lokala aktörer som arbetar med frågor som gäller främlingsfientlighet.

I alla kommuner som publikationen presenterar (Kungälv, Göteborg, Botkyrka, Malmö och Söderköping) har framgången krävt ett fungerande samarbete mellan kommunförvaltningen och lokala aktörer, långsiktiga åtgärder och förebyggande arbete.

Publikationen
[Lokal samverkan mot intolerans](#)

Mångfaldsledning

VAD?

Mångfaldsledning innebär att man skapar en rättvis och produktiv arbets- och verksamhetskultur där var och en känner sig uppskattad som anställd, kund och medlem i olika intressentgrupper.

En mångfaldig organisation erbjuder jämlika möjligheter i arbetslivet och servicen exempelvis genom att sköta om att tjänsterna är tillgängliga. Genom att leda mångfalden försöker organisationen identifiera fördelarna med diversiteten och utnyttja dem för att uppnå sina mål.

FÖR VEM?

Företag och andra organisationer.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- Mångfaldsförbindelser och -strategier.
- [Mångfaldsnätverket i Finland](#) (på finska).
- [Mångfald och olikhet - nycklar till framgång och styrka.](#)
- Utbildning i mångfald (se punkten nedan).

Utbildning i likabehandling och mångfald

VAD?

En utbildning som behandlar attityder, principer, lagstiftning och verksamhetsmodeller som förknippas med mångfald och jämlikhet. Utbildningen stödjer mångfaldsledning. Med hjälp av utbildningen kan proffs i olika branscher lära sig praktiska metoder att främja positiva attityder och interaktion mellan grupper, lösa konflikter och bekämpa främlingsfientlighet, rasism och diskriminering.

FÖR VEM?

Personal och chefer i företag och andra organisationer eller någon annan definierad målgrupp (t.ex. arbetssökande klienter hos TE-byrån).

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- Individuellt anpassade utbildningar
- Arbetskraftsutbildning, fortbildning eller vuxenutbildning eller en utbildningsmodul som en del av en yrkesexamen.
- Exempel på innehåll:
 - o Lagstiftning om likabehandling och de mänskliga rättigheterna.
 - o Olika dimensioner av mångfalden, bl.a. etnicitet, religion eller övertygelse, kön, sexuell läggning, könsidentitet och uttryck av könet, ålder, handikapp.
 - o Likabehandlingsplanering, mångfaldsstrategier, tillgänglighet och nåbarhet.
 - o Teorier och metoder som gäller relationer, attityder, samarbete och interaktion mellan olika grupper.
 - o Fördelarna med och metoderna för mångfaldsledning, t.ex. interkulturell växelverkan, medling och konfliktlösning.

NYCKELAKTÖRER OCH NÖDVÄNDIGA RESURSER

- Nyckelaktörer:
 - o Arbetskrafts- och utbildningsmyndigheter, läroanstalter och andra utbildningsorganisationer, arbetsgivare, serviceleverantörer.
- Resurser:
 - o Tillräckliga personalresurser och tillräcklig finansiering.
 - o Begränsad målgrupp och inriktade inlärningsmål.
 - o Fungerande samarbete med en välansedd läroanstalt eller annan utbildningsorganisation som har
 - erfarna och sakkunniga utbildare
 - kunskaper inom arbete mot främlingsfientlighet, rasism och liknande former av intolerans
 - erfarenhet av olika undervisningsmetoder
 - aktuell teknisk undervisningsutrustning
 - goda nätverk med centrala intressentgrupper (t.ex. organisationer, myndigheter, minoritetsorganisationer).
 - o Vid arbetskraftsutbildning dessutom:
 - Samarbete och samordning mellan lokala eller regionala arbetskraftsmyndigheter och arbetsgivare.
 - Goda nätverk med arbetsgivare för platser för inläring i arbetet.

- Kan anpassas för olika yrkesbranscher.
- Temat är aktuellt och viktigt.
- Många arbetsplatser och yrkesområden har ett stort behov av kunskaper inom mångfald.
- Webbstudier minskar kostnaderna.
- Mångfalden och kunskaper i studerandegrupperna kan utnyttjas genom kollaborativ inläring.
- Inläringen i arbetet konkretiserar de teoretiska färdigheterna.

- Arbetsam och resurskrävande metod (t.ex. personal, tekniska applikationer).
- Det kan vara svårt att hitta lämpliga platser för inläring i arbetet.
- Webbarbetet kan försvåra interaktionen mellan studerandena och utbildarna och studerandenas inläring.
- Arbetsgivare kan inte nödvändigtvis utnyttja eller sätta värde på mångfaldskunskaper.
- Utbildningen kan ha ett alltför teoretiskt innehåll.

UTBILDNING FÖR MÅNGFALDSEXPERTER

Som en del av projektet *Good Relations* ordnades arbetskraftsutbildningen *Monimuotoisuusosaaja* (Mångfaldsexpert) år 2013. I utbildningen deltog professionella från 25 olika branscher, bl.a. lärare, socialarbetare, språkvetare, kulturproducenter och sjukskötare.

Utbildningens mål var att ge studerande beredskap att identifiera faktorer som påverkar relationerna mellan olika befolknings- och åldersgrupper, behandla konflikter som beror på kulturella skillnader eller fördomar, främja en positiv interaktion, förebygga rasism och diskriminering vid interaktion i sina egna arbeten samt fungera som arbetsplatsutbildare. I utbildningen avlades studier i helheten *Monikulttuurisessa työyhteisössä toimiminen* (Arbeta i en mångkulturell arbetsgemenskap) som ingår i yrkesexamen för handledare i romsk kultur.

Den fem månader långa utbildningen ordnades samtidigt i Helsingfors, Tammerfors och Åbo. Utbildningsprogrammet omfattade 15 närstudiedagar, 15 webbstudiedagar och 65 inlärningsdagar i arbetet.

NTM-centralen i Nyland ansvarade i samarbete med NTM-centralerna i Birkaland och Egentliga Finland för upphandlingen av utbildningen. Utbildningen tillhandahölls av Amiedu i Helsingfors, Aikuiskoulutuskeskus TAKK och Turun Aikuiskoulutuskeskus TUAKK.

Enligt NTM-centralens uppföljningsinformation hade utbildningen bättre sysselsättningseffekter än genomsnittet. Sex månader efter att utbildningen slutfördes var åtta av de 22 studerandena anställda, två i arbetsprövning och två i utbildning. De återstående tio utexaminerade var arbetslösa vid uppföljningstidpunkten.

Verkstad för konstfostran i den finska högstadieskolan i Östra centrum. Studerandena avlade studieperioderna för inlärnin g i arbetet på arbetsplatser med anknytning till deras egna yrken. Foto: Tuuli Helve

UTBILDNINGSPROGRAMMET MOD, DVS. MÅNGFALD OCH DIALOG

[Utbildningsprogrammet MOD](#) är en metod för att lösa konflikter som gäller olikhet och identitet i organisationer, läroanstalter eller arbetsgemenskaper på den offentliga och privata sektorn. Metoden utvecklades ursprungligen i Sverige på 1980-talet.

Målet med utbildningen är att lyfta fram interna attityder och ingrodda fördomar som skapar eller stärker diskriminerande handlings-

modeller. MOD består av en grund- och fortsättningskurs som innehåller olika interaktionsuppgifter, samtal, brainstorming och rollspel.

I Finland är det Kyrkostyrelsen som innehar licens till utbildningsprogrammet MOD. Utbildningar ordnas av många olika samarbetsorganisationer såsom 4H-förbundet, Finlands Ungdomssamarbete Allians, Finlands Röda Kors och Finlands Flyktinghjälp.

Attitydkampanjer

VAD?

Attitydkampanjer är korta kampanjer som är avsedda för en viss målgrupp. Målet är att öka de positiva attityderna gentemot mångfalden samt att förebygga fördomar och nedmontera stereotyper.

Evenemang som presenterar olika kulturer, evenemang för antidiskriminering och antirasism samt temadagar och -veckor om likabehandling kan stödja eller vara en del av attitydkampanjarbetet.

FÖR VEM?

Målgrupper kan vara kommuninvånarna i allmänhet eller t.ex. skolelever, arbetsgivare, myndigheter och unga.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

Allmänna metoder för attitydkampanjer är material (trycksaker eller webbmaterial), videor, berättelser, affischer, broschyrer, pjäser, serier, musikuppträdanden, verkstäder eller aktivitetsinriktade övningar på mässor och evenemang. Exempel på attitydkampanjer:

- Projektet [Mot rasism!](#) samt kampanjerna [Rött kort till rasismen](#) (på finska), [Meistä on moneksi](#) (på finska) och [Omvärdera dina fördomar](#).
- Evenemang samt temadagar, -veckor eller -månader. Exempel:
 - o *Antirasismdagen 21.3. och Veckan mot rasism (vecka 12).*
 - o *Dagen för utveckling av den kulturella mångfalden och interaktionen i världen 21.5.*
 - o *Ursprungsfolkens dag 9.8.*
 - o *Internationella dagen för tolerans 16.11.*
 - o *Internationella dagen för mänskliga rättigheter 10.12.*
 - o *Internationella migrationsdagen 18.12.*
 - o *Samernas nationaldag 6.2., romernas nationaldag 8.4.*

Resolutioner och förbindelser

VAD?

Med hjälp av resolutioner och förbindelser kan företag, organisationer och arbetsgemenskaper offentliggöra sin förbindelse till principerna för likabehandling. En resolution eller förbindelse är ett tecken till anställda, arbetssökande, kunder, studerande och andra intressentgrupper om att organisationen hälsar alla slags människor välkomna. Resolutionen eller förbindelsen är inte juridiskt bindande, utan syftet är att hjälpa organisationen att lyfta fram mångfalden och likabehandlingen som en utgångspunkt för utvecklingen av verksamheten.

FÖR VEM?

Företag, arbetsgemenskaper, ämbetsverk, läroanstalter, idrottsföreningar, föreningar, församlingar.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- [Mångfaldsförbindelse](#) (FiBS ry).
- [Område fritt från diskriminering](#)

5.2 Öka säkerhetskänslan

En grundläggande förutsättning för goda relationer är att människorna känner sig trygga när de rör sig på offentliga platser och på sitt bostadsområde samt på arbetsplatsen, i skolan eller på daghemmet. Bekämpningen av rasistiska handlingar, diskriminering och hatprat, rådgivningstjänster mot diskriminering och information om rättigheter ökar människornas grundläggande trygghet. Varje människa har dessutom ett behov att få vara sig själv och höra till gemenskapen. Därför är det viktigt att förstärka de olika minoriteternas egen identitet och känsla av att de är en del av sitt bostadsområde, sin kommun samt sin arbets-, studie- och fritidsgemenskap.

Rådgivningstjänster mot diskriminering

VAD?

I rådgivningstjänsten får klienten bland annat veta om det bemötande som han eller hon utsatts för är diskriminering, och hur han eller hon borde gå vidare i saken. Rådgivning kan ges ansikte mot ansikte, per telefon eller via e-post. Rådgivning borde ges på klientens modersmål (vid behov tolkning eller översättning av brev eller meddelande som klienten skickat).

FÖR VEM?

För alla invånare i kommunen, särskilt för grupper som riskerar att bli utsatta för diskriminering.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

Exempel på rådgivningstjänster:

- [Minoritetsombudsmannen](#) ger rådgivning i fall av etnisk diskriminering.
- I Finland fungerar flera regionala och lokala [rådgivningar mot diskriminering](#), som ger råd gällande alla förbjudna diskrimineringsgrunder.
- [Brottsofferjouren](#) erbjuder rådgivning i hela landet genom sina sju regionala kontor. Till exempel Tammerfors stad upphandlar rådgivningstjänsterna från Brottsofferjouren.

Stöd för att frigöra sig från radikalism och extremgrupper

VAD?

Åtgärder genom vilka man förhindrar uppkomsten av extremgrupper och radikaliserings särskilt bland unga. Målet är att förebygga främlingsfientlig verksamhet i extremgrupper och bekämpa den sociala acceptansen av fördomar. Ett ytterligare syfte är att erbjuda unga bättre alternativ att finna sin identitet och hjälpa unga att frigöra sig från radikalism och extremgrupper.

FÖR VEM?

Unga och vuxna som riskerar att bli utslagna eller radikaliseras.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- Det viktigaste är att bedriva ett konsekvent och långsiktigt arbete i samarbete mellan olika myndigheter, läroanstalter, ungdomsväsendet och andra lokala aktörer.
- Målet med **projektet EXIT** (1998–2002) inom Joensuu stads ungdomsväsende var att minska rasismen och främlingsfientligheten bland unga i Joensuu. Projektet byggde på samarbete mellan stadens ungdomsväsende, socialväsende, polisen och kriminalvårdsföreningen.

“ Målet är att förebygga
främlingsfientlig
verksamhet i
extremgrupper. ”

- Målet med den svenska organisationen Fryshusets [Exit-projekt](#) är att hjälpa unga att frigöra sig från nationalistiska eller rasistiska extremrörelser.
- [Kungälvmodellen](#) avser att förebygga främlingsfientlig verksamhet. I verksamhetsmodellen, som utvecklats i svenska Kungälv kommun, hjälper man unga som tillhör riskgrupperna att stoppa utvecklingen av skadliga och intoleranta beteendemönster. Dessutom ges unga hjälp med att skapa en positiv uppfattning om sig själva, vilket förstärker deras sociala identitet som en del av gemenskapen.

Modellen beskrivs i *Good Relations* -projektets publikation [Lokal samverkan mot intolerans](#) (se även sidan 21 i denna handbok).

Medlingsverksamhet

VAD?

Medling i brott- och tvistemål är en opartisk, frivillig och avgiftsfri tjänst där utbildade och frivilliga medlare som har tystnadsplikt hjälper parterna vid förhandlingarna. Vid medlingen behandlas också de psykiska och materiella skador som orsakats offren, och en kompensation för dessa kan avtalas.

Reparativ rättvisa är konflikthantering som beaktar mänskliga relationer och känslor vid medlingen. Parterna får också berätta om sina egna uppfattningar om händelserna, beskriva sina känslor och fundera på olika lösningsalternativ. Medlingsprocessens slutresultat är ett avtal vars genomförande följs upp.

FÖR VEM?

Alla invånare i kommunen, särskilt läroanstalter, daghem, arbetsplatser, ungdomsväsendet, socialväsendet, olika föreningar och sammanslutningar.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

Medlingstjänster produceras av kommuner, organisationer och föreningar. Ytterligare information:

- [Finlands forum för medling](#).
- [Finlands förmedlingsbyråer](#) (på finska).
- Finlands Flyktinghjälps [grannmedling](#) bygger på teorin om reparativ rättvisa. Dess mål är att öka trivseln på bostadsområdena genom att förbättra säkerheten på bostadsområden med stor mångfald och interaktionen mellan invånare med olika bakgrunder.
- [VERSO-elevmedling](#) (på finska) har utvecklats särskilt för daghem och läroanstalter.
- Stationens Barn rf:s [gatumedling](#) (på finska).

Lokal och regional säkerhetsplanering

VAD?

Kommuninvånarnas välbefinnande och säkerhet främjas genom regional och/eller lokal säkerhetsplanering. Syftet med planerna är att skapa verksamhetssätt och processer så att man kan agera rätt i farliga situationer. Det är bra att i planerna också bereda sig för kriser som orsakas av främlingshat eller rasism. Till exempel i skolornas krisplaner planeras åtgärder för plötsliga kriser och traumatiska situationer som gäller hela gemenskapen och dess medlemmar. Det är bra att ta etniska och religiösa samfund och andra minoritetsgrupper i området med i planeringsprocessen.

FÖR VEM?

Kommuner, myndigheter, läroanstalter.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- [Lokal eller regional säkerhetsplanering](#).
- En [säkerhetsvandring](#) är en metod för att kartlägga säkerheten i närmiljön (på finska).
- [Skolans krisplanering](#).

STOPP TILL FRÄMLINGSFIENTLIGHETEN!

I Sverige har man haft som mål att främja kommunernas beredskap att hantera främlingsfientliga handlingar och underlätta ingripanden i dem. År 2014 ordnade Jokkmokks kommun i Norrbotten och Borlänge kommun i mellersta Sverige dialogevenemang i syfte att öka de lokala myndigheternas insikter om främlingsfientliga gärningar och om ingripanden i dem. I seminarierna deltog lokala myndigheter med ansvar för säkerhets- och integrationsärenden, lokalpolitiker, regionala myndigheter och medborgarorganisationer.²² Seminarierna hade sammanlagt 50 deltagare, av vilka en del kom från kranskommunerna.

På programmet stod paneldiskussioner och föreläsningar om krishantering och främlingsfientlighet samt workshoppar för att diskutera och utbyta erfarenheter.

Efter seminarierna har några aktörer i Norrland etablerat nya samarbetsformer för att förebygga främlingsfientlig verksamhet. I Borlänge har insikten om behovet av sociala investeringar och av toleransfostran ökat på det politiska planet.

Framgångsrika dialogseminarier kräver:

- Nätverkssamarbete och trovärdiga aktörer.
- En klar målgrupp och ett skräddarsytt budskap.
- Ett behandlingssätt som lämpar sig för den lokala kontexten.
- Medverkan av politikerför att stödja arbetets kontinuitet.

Dialogseminarium i Jokkmokk
Foto: Jokkmokks kommun

De sociala medierna för interaktionen till en helt ny nivå. Var med där även kommunens invånare finns!

Göra lokalityndigheterna och kommuninvånarna bekanta med varandra

VAD?

När en "vanlig invånare i kommunen" får bekanta sig med olika myndigheters verksamhet blir det lättare för honom eller henne att ta kontakt med myndigheten om det uppstår problem. På motsvarande sätt är det lättare för myndigheterna att be om hjälp exempelvis av invandrarföreningar till exempel i rasistiska kriser, när de blivit bekanta med varandra i positiv anda redan på förhand.

FÖR VEM?

Myndigheter, föreningar, läroanstalter.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- [En dag på brandstationen](#) – och [Polisens dag](#) –evenemangen (på finska).
- Myndigheternas skolbesök och besök hos minoritetsorganisationer och -samfund.
- Fotbollsmatcher mellan poliser och skolelever.
- Nordiska [grannhjälpprojektet](#) söker nya och annorlunda sätt att påverka tryggheten och trivseln i bostadsområden.
- Se även Dialogevenemang på sidan 34.

Samarbete mellan myndigheter och minoriteter

VAD?

Träffar, nätverk, forum, delegationer och arbetsgrupper mellan olika myndigheter och minoriteter hjälper myndigheterna i frågor som gäller förebyggande, uppföljning och övervakning av diskriminering och främjande av samarbetet. En ytterligare uppgift kan vara att utveckla invandrar- och integrationstjänsterna och den interkulturella dialogen. Samarbetsorganen följer också upp det samhälleliga beslutsfattandet, lämnar initiativ och framställningar och främjar genomförandet av de mänskliga rättigheterna.

FÖR VEM?

Kommuner, myndigheter, minoritetsorganisationer.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- [Regionala delegationer för etniska relationer](#).
- Invandrarråd och arbetsgrupper för migrationsärenden.
- Regionala [delegationer för romska ärenden](#) (på finska) och lokala arbetsgrupper för romska ärenden.
- Kommunala äldre- och handikappråd.
- Kommunala ungdomsfullmäktige, -parlament, -delegationer, -råd och -forum.

Multiprofessionellt samarbete i skolorna

VAD?

Inom multiprofessionellt samarbete samlar olika aktörer sin expertis och söker lösningar på svåra situationer tillsammans med klienten, t.ex. en skolelev. Multiprofessionella samarbetsstrukturer kan vara antingen kontinuerliga eller inledas vid behov. De har gemensamt överenskomna förfaringssätt och spelregler, och de fungerar enligt principen om öppen växelverkan. Färdiga nätverk gör det lättare att samarbeta över förvaltningsgränserna. Samarbetsnätverken kan också utnyttjas i det dagliga undervisningsarbetet.

FÖR VEM?

Läroanstalter, myndigheter, ungdomsväsendet, socialväsendet.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- Exempel på multiprofessionellt samarbete är bl.a. elevvårdsgrupperna och de olika variationerna på dem, såsom hållplatsverksamheten.
- Lektioner och besök av polisen, räddningsverket och andra myndigheter och organisationer.
- Samarbete med olika religionssamfund gällande undervisningens innehåll (bl.a. att bekanta sig med församlingens verksamhet), evenemang och högtider.
- Besök på flyktingföreläsningar.

Metoder mot mobbning

VAD?

Förebyggandet av mobbning på arbetsplatser, i skolor, i fritidsaktiviteter eller i de sociala medierna kräver långsiktigt samarbete mellan olika aktörer.

FÖR VEM?

Arbetsgemenskaper, skolor, daghem, föräldraföreningar, ungdomsväsendet, idrottsklubbar, hobbygrupper, organisationer.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- Mannerheims Barnskyddsförbunds [webbtjänst för föräldrar](#) (på finska).
- Arbetshälsoinstitutets [webbplats om mobbning på arbetsplatsen](#) (på finska).

- [KiVa Skola®](#) är ett på forskningsdata baserat antimobbingsprogram som utvecklats i Finland. Cirka 90 procent av alla skolor inom den grundläggande utbildningen i Finland registrerade sig som användare av tjänsten åren 2009–2013. Med hjälp av materialet i programmet kan skolorna ordna KiVa-lektioner och spela spel som har mobbning som tema. I skolorna fungerar också KiVa-team som utreder enskilda fall av mobbning.

Antirasistiskt ungdomsarbete

VAD?

I det antirasistiska ungdomsarbetet används funktionella arbetsmetoder med vilka rasismen kan behandlas och antirasismen främjas tillsammans med de unga.

FÖR VEM?

Aktörer inom ungdomsverksamhet, föreningar, församlingar, idrottsklubbar, hobbygrupper..

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- [Art Against Racism](#) (på finska).
- [Övningar som sammanställts av kampanjen KEKS](#) (på finska).
- Videoklipp på webben som behandlar rasism och diskriminering (bl.a. [Rasisti on pahisti](#) (Rasisten är strulig) -videorna, på finska).

Antirasistiska kampanjer och evenemang

VAD?

Kampanjerna, temadagarna och evenemangen är kortvariga, och de är riktade till en bestämd målgrupp. Målet är att bekämpa fördomar, diskriminering, främlingshat och rasism, ta synligt ställning mot rasismen, väcka diskussion och öka kunskaperna samt förstärka minoriteternas egen identitet.

FÖR VEM?

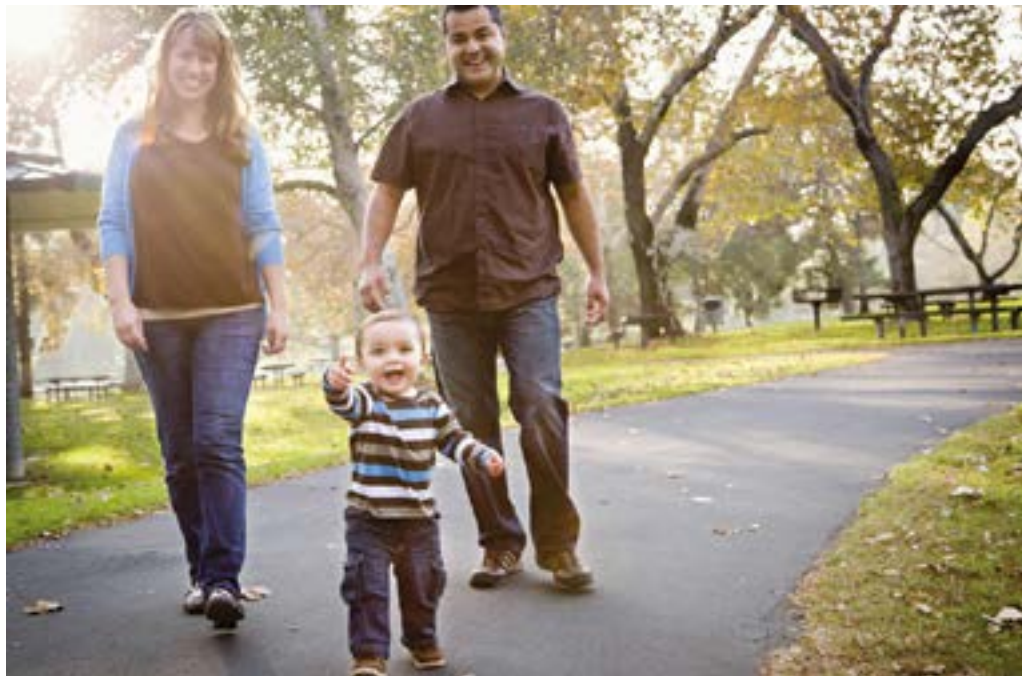
Alla invånare i kommunen, eller bestämda utvalda åldersgrupper, arbetsgemenskaper, skolor, daghem, idrottsklubbar.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- På temadagarnas program kan stå t.ex. musik, dans, bildkonst, matlagingskurser, diskussioner eller föreläsningar. I skolorna kan temana lyftas fram i morgonsamlingarna och i undervisningen i olika ämnen.
- Rörelsen [Nej till hatprat](#) (2013–2014). Målet med kampanjen som inletts av Europarådet är att främja yttrandefriheten och likabehandlingen på webben och utanför den.
- Projektet [Mot rasism!](#) arbetar för ett antirasistiskt Finland. Erbjuder organisationer och skolor bland annat utbildningstjänster, stöd och material för frivilligverksamhet samt skolbesök. Till personer som utsatts för rasism erbjuder projektet kamrat- och gruppstöd samt verktyg för att agera i en rasistisk situation.
- Se även sidan 25.

5.3 Främja interaktion

En central indikator för goda relationer är interaktion med människor som tillhör olika grupper. Interaktionen mellan människor påverkas av de personliga sociala nätverken samt upplevelserna av samhörighet eller isolering. Individernas förmåga att samverka med människor från olika befolkningsgrupper påverkas i sin tur av deras individuella personlighetsdrag, självsäkerhet och tidigare erfarenheter samt de möjligheter som deras egen livsmiljö erbjuder.

Antidiskriminerande pedagogik

VAD?

Pedagogiska metoder som kan användas för att motverka olika former av diskriminering i inlärningsituationer, främja likabehandling och förbättra relationerna mellan olika grupper. Metoderna indelas vanligen i metoder som betonar **interaktion** och metoder som betonar **spridning av information**. Metoder som bygger på kontakt mellan grupper lämpar sig inte alltid, när det gäller diskrimineringsgrunder som förblir osynliga (t.ex. sexuell läggning, religion eller övertygelse).²³ Se också kapitel 5.1 *Påverka attityderna*.

FÖR VEM?

Lärare vid läroanstalter och daghem, medborgarorganisationernas utbildare, ungdomsarbetare.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- Syftet med **dialog mellan grupperna** är att påverka relationerna mellan grupperna både genom kontakter och ökade kunskaper. Målet är att öka interaktion eller lösa konflikter. Som metoder används möten ansikte mot ansikte, under vilka representanter för olika grupper samtalar med varandra och berättar om sina egna erfarenheter, kullkastar felaktiga uppfattningar och utmanar stereotyper under ledning av en utbildad handledare. Målet är att ta fram en gemensam plan för att förbättra relationerna mellan grupperna.²⁴ Exempel på dialog mellan grupper:

- o [Humanity Café](#) har som mål att erbjuda människor från olika bakgrunder möjlighet att lära känna varandra genom berättelser. Evenemanglokalen inreds på ett trevligt sätt och där serveras mat som är typisk för de olika kulturerna, och ordnas musik- och dansuppvisningar eller andra uppträdanden. För evenemanget väljs ett enkelt, tryggt tema, och deltagarna ombes berättas om sina egna erfarenheter med hjälp av roliga övningar.
- o [Det levande biblioteket](#) uppmanar människor till dialog för att nedmontera negativa fördomar. Det erbjuder deltagarna möjlighet att samtala med representanter för sådana grupper som de har få kontakter med i vardagen. Det levande biblioteket fungerar på samma sätt som ett vanligt bibliotek, men i stället för böcker som trycks på papper lånar man levande människor för samtal från biblioteket.
- **Samarbetsinläring** bygger på interaktiva metoder. Där undervisar deltagarna varandra och lär av varandra. Metoden lämpar sig för situationer där elever till exempel från olika etniska grupper studerar tillsammans. Relationerna mellan grupperna betonas emellertid inte. Med hjälp av metoden kan man undervisa i olika ämnen, och användningen av denna metod ställer inga särskilda krav på lektionens innehåll.²⁵ T.ex. [Jigsaw- dvs. pusseltekniken](#).

Dialogevenemang

VAD?

Informella evenemang som syftar till att minska deltagarnas fördomar mot andra grupper. Erbjuder möjlighet till naturligt och positivt umgänge med människor från olika befolkningsgrupper. I seminarierna kan man också öka deltagarnas kunskaper om diskriminering, rasism, främlingsfientlighet och andra liknande former av intolerans genom upplevelsebetonade aktiviteter. Dialogseminarierna hjälper organisationer som arbetar med frågor som gäller främlingsfientlighet och rasism samt andra nyckelaktörer att nätverka. De ökar också aktörernas kunnande i att motverka rasism och diskriminering.

FÖR VEM?

Proffs i olika branscher, studerande, myndigheter eller politiker som har möjlighet att dela med sig av sina erfarenheter med en större publik.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- Samtalsevenemang om goda relationer, diskriminering, rasism, främlingsfientlighet och liknande former av intolerans.
- Informella besök, möjlighet att bekanta sig med hemmet och vardagen för familjer som tillhör minoriteter.
- Föreläsningar, seminarier eller verkstäder.
- Besök hos lokala minoritetsorganisationer.
- Lokala evenemang för nätverksbygge (organisationer, kommunen, myndigheter).

NYCKELAKTÖRER OCH NÖDVÄNDIGA RESURSER

- Nyckelaktörer:
 - o Lokala föreningar, antirasistiska organisationer och andra sakkunniga, läroanstalter, kommuner.
- Resurser:
 - o Instans/person som samordnar planeringen och de praktiska arrangemangen för evenemangen.
 - o Möteslokaler (offentliga eller privata), finansiering för rese- och serveringskostnader, information osv.
 - o Goda lokala nätverk. På detta inverkar bl.a. de organiserande instansernas trovärdighet och aktörernas inbördes förtroende.

- Det är lätt att ordna evenemang i litet format.
- Möjliggör skräddarsydda budskap till lokala aktörer.
- Temat och genomförandesättet intresserar medierna.
- Kan tillämpas på många olika lokala sammanhang.
- När evenemangen är lyckade, är de ett effektivt sätt att påverka och dela erfarenheter.

- Endast en begränsad del av målpubliken kan nås.
- Kan användas för att förbättra politisk image.
- Risk för att förstärka stereotyper.

MAT OCH SAMTAL

Organisationssmedjan vid Finlands Flyktinghjälp samordnade tio olika dialogevenemang i Helsingfors, Jyväskylä, Tammerfors och Åbo i slutet av 2013. För de praktiska arrangemangen svarade lokala föreningar för invandrare, personer med funktionsnedsättningar och sexual- och könsminoriteter. Längden på besöken varierade från ett par timmar till hela dagen.ⁱⁱ

Deltagarna representerade olika yrkesgrupper, bl.a. polis, psykolog, hälsovårdare, riksdagsledamot, lärare vid polisyrkeshögskolan, socionomstuderande, specialsakkunnig inom invandrantjänster. I vissa fall var även tjänstemännens egna barn med på besöket. "Värdfamiljerna" som rekryterats av lokalorganisationerna representerade i sin tur invandrare, sexual- och könsminoriteter och personer med funktionsnedsättningar.

Exempel på deltagare och program:

- En polis besökte en somalisk familj tillsammans med sina fyra barn. Samtalsämnen varierade från diskriminering till polisens arbete och från fotboll till värdfamiljens vardagsliv.

- En familj från Afghanistan och en familj från Estland inbjöd två riksdagsledamöter på middag hemma hos sig. Samma familj från Afghanistan fick också besök av en representant för skyddspolisens tillsammans med familj.
- SETA:s lokalförening och en handikapporganisation ordnade tillsammans en träff med en lärare vid polisyrkeshögskolan. Under träffen diskuterades bl.a. tryggheten av de grundläggande rättigheterna för människor i sexual- och könsminoriteter och för handikappade och om hur det vore möjligt att göra det lättare att anmäla fall av diskriminering hos polisen.

Såväl deltagarna som värdfamiljerna och de organiserande föreningarna ansåg att dialogevenemangen var ett intressant och nödvändigt sätt att främja goda relationer. Den informella och fria atmosfären hjälpte deltagarna att bilda en mer mångfasetterad bild av minoritetsgrupperna, som i offentligheten presenteras som rätt enhetliga. Fördomarna minskade på båda sidor. Finlands Flyktinghjälp har fortsatt att ordna träffar som en del av sin frivilligverksamhet.

Riksdagsledamot Outi Alanko-Kahiluoto (till höger) på middag hos en estnisk familj. Foto: Lasse Saarinen

ii Dialogevenemangen ordnades som en del av projektet Good Relations. Organisationssmedjans rapport och analys av dialogevenemangen (på finska) kan laddas ned på adressen: www.intermin.fi/download/50385_Loppuraportti_Good_Relations_Jarjestohautomo.pdf?ee1e3b6be49ad188

Mötesplatser, verksamhetscentraler och invånarutrymmen

VAD?

Informella mötesplatser som är lätta att komma till erbjuder rådgivningstjänster, kamratstöd, samtals- och krishjälp, hjälp med att utvärdera ärenden, vänverksamhet, klubbverksamhet osv. Ett centralt inslag är att man kan komma till platsen anonymt och utan tidsbeställning. Om mötesplatsen erbjuder rådgivningstjänster, kan de inriktas t.ex. på socialservice och sociala förmåner, hjälp med att fylla i blanketter och hjälp med att utvärdera ärenden. Ett mål med verksamheten är att förstärka människornas egna resurser och förmåga att klara sig. Det är ofta frivilliga och studerande som driver den praktiska verksamheten.

FÖR VEM?

Ofta öppna för alla. En del riktar till småbarnsföräldrar, seniorer, invandrare, arbetslösa, handikappade eller rehabiliteringsklienter inom mentalvården.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- [Mummon kammari](#) (Mommos kammare) i Tammerfors är en central för frivilligt seniorarbete och en öppen besökslokal för alla. Verksamheten är en del av de evangelisk-lutherska församlingarnas diakoniarbete. Mummon kammari erbjuder hemmaboende seniorer hjälp bl.a. med promenader, butiks- och läkarbesök och hushållssysslor. Där hittar besökarna också samtalspartners, stödpersoner, promenadhjälp, ledsagare till evenemang osv. Frivilligarbetarna utbildas på en kurs i seniorarbete för frivilliga.

Invånarverksamhet

VAD?

Invånarverksamhet handlar i allmänhet om gemensamma aktiviteter för boende i hyreshus. Målet är att få invånarna att lära känna varandra, vilket förbättrar boendemiljön och trivseln för alla som bor i husbolaget. Invånarverksamheten är också ett sätt att bevaka invånarnas intressen. Med tanke på främjandet av goda relationer är det viktigt att alla invånare kommer med i verksamheten, även minoritetsgrupper.

FÖR VEM?

Hus- eller invånarkommittéer, enskilda invånare.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- Invånarevenemang och -möten, talko, gårdsfester, gårdssloppis och klubbar.
- Lär dig känna din granne-evenemang.

Vänverksamhet

VAD?

Målet med vänverksamheten är att minska ensamheten och att erbjuda kamratstöd och närvaro. Verksamheten kan bedrivas i par eller i grupp.

FÖR VEM?

Seniorer, invandrare, rehabiliteringsklienter inom mentalvården, fångar, handikappade och unga samt sjukhus och ålderdomshem.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

Deltagarna får själva bestämma vad de vill göra tillsammans. Verksamheten kan handla exempelvis om samtal, hjälp med att utträta ärenden, bakning, handarbete, högläsning, kaffe, promenader, motion eller konst. Vänverksamheten är frivilligarbete som bygger på de kunskaper och färdigheter som vanliga människor har. Den organiserande föreningen utbildar dem som lovat medverka. Exempel på instanser som ordnar vänverksamhet:

- Finlands Röda Kors
- församlingar
- läroanstalter.

Kulturcentraler och -kaféer

VAD?

De internationella kulturcentralerna har som mål att stödja utvecklingen av mångfalden i samhället. De främjar interaktionen mellan människor från olika länder, stödjer de etniska minoriteternas utövande av sina egna kulturer samt ger information om olika kulturer och om det finländska samhället.

Kulturcentraler som fokuserar på en enda kultur främjar och upprätthåller språket och kulturen i fråga och arbetar för att främja interaktion mellan majoritetsbefolkningen och den grupp som de representerar.

FÖR VEM?

Alla kommuninvånare.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- [Internationella kulturcentralen Caisa](#) i Helsingfors ordnar konserter, matfestivaler, utställningar, seminarier och kurser samt sångtävlingen Ourvision. Caisa hyr också ut sina lokaler och samarbetar intensivt med olika organisationer.
- [Samiska kulturcentralen Sajos](#) i Enare är centralen för samernas förvaltning och kultur i Finland. Sajos är ett multikulturellt hus för möten, evenemang och kongresser.
- [Ryska vetenskaps- och kulturcentralen](#) i Helsingfors ger information om rysk kultur och historia och främjar samarbetet mellan Finland och Ryssland inom vetenskap och kultur.

Samhällsevenemang

VAD?

Målet är att förbättra relationerna mellan olika grupper genom att öka interaktionen och samförståndet och främja en positiv attitydförändring.

På evenemangen kan man också öka deltagarnas kunskaper om de negativa konsekvenserna av diskriminering, rasism och främlingsfientlighet, identifiera gemensamma mål och söka lösningar

på gemensamma problem. Med hjälp av evenemangen kan man lyfta fram de lokala gemenskapernas mångfald och förstärka den lokala identiteten hos gemenskapens medlemmar. Evenemanget kan också fungera som en kanal för nätverksbygge.

FÖR VEM?

Invånarna i kommunen, staden eller grannskapet, studerande vid en bestämd läroanstalt, anställda i en bestämd organisation.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- Samtalsforum eller nätverks- och samarbetsmöten kring ett tema, t.ex. goda relationer, rasism, främlingsfientlighet (t.ex. organisationer, kommunens tjänstemän, andra lokala myndigheter).
- Kulturella föreställningar och uppträdanden, gatufestivaler, temafester.
- Kurser som är öppna för allmänheten (matlagning, dans, idrott, musik, film).

NYCKELAKTÖRER OCH NÖDVÄNDIGA RESURSER

- Nyckelaktörer:
 - Lokalföreningar, skolor, kommuner, idrottsklubbar, församlingar.
- Resurser:
 - En ansvarsorganisation som har ett gott anseende och de övriga lokala aktörernas förtroende.
 - Goda lokala samarbets- och intressentgruppsnätverk.
 - Tillräckliga personalresurser och ekonomiska resurser.
 - Kunskaper om hur man påverkar relationerna mellan grupper, främlingsfientlighet, rasism och liknande former av intolerans.
 - Erfarenhet av sociala metoder samt om hur man skapar samarbets- och samtalsforum.
 - Erfarenhet och kunskaper om organisering av evenemang, t.ex. kommunikation och marknadsföring, planering och organisering, problemlösning, nätverksbildning och anskaffning av finansiering.

- Många olika alternativ för genomförande.
- Kan anpassas efter den lokala kontexten.
- Stora evenemang intresserar medier.
- Kan nå nya målgrupper.
- Kan ge upphov till nya former av samarbete och deltagande.

- Organiseringen av stora evenemang kräver stora resurser och erfarna arrangörer.
- Huvudbudskapet kan bli oklart för publiken.
- Kräver utmärkt fungerande samarbetsnätverk.
- Risken är att evenemanget endast lockar människor för vilka temat är bekant sedan tidigare.
- Uppföljningen och utvärderingen av effekterna av unika evenemang blir ofta ogjorda.
- En risk är att exotismen och konstellationen "vi och de andra" blir starkare.

KULTUR, SAMTAL OCH NÄTVERKSBLDNING

Lokala antirasistiska föreningar, invandrarföreningar, minoritetsföreningar och andra föreningar ordnade samhällsevenemang som en del av *Good Relations*-projektet i Finland och Sverige. Målet med dessa evenemang var att motverka främlingsfientlighet och intolerans genom att främja goda relationer mellan grupperna.

- Evenemanget **Tampereen kasvot – Faces of Tampere** bjöd på ett tvärsnitt av mångfalden bland tammerforsborna. Evenemanget, som ordnades mitt i ett köpcentrum, presenterade bland annat finländsk-senegalesisk barnmusik, traditionell finländsk schlager, latinodans samt västafrikansk trummusik, dans och sång. Evenemanget organiserades av Pirkanmaan rasismien vastaisen työn tuki ry i samarbete med Rasmus-nätverket.

- **Kulturernas veckoslut** var ett tre dagars evenemang i Gårdsbacka i Helsingfors. På programmet för evenemanget, som var öppet för allmänheten, stod bland annat en dockteaterföreställning och -verkstad, en matlagningskurs i rätter från Mellanöstern och Afrika, sagostunder på kurdiska och arabiska och österländsk dans. I ett regionforum om det *mångkulturella Finland* och på ett evenemang om *kulturer och värderingar i olika länder* fördes dialog om mötet mellan olika kulturer. I dessa evenemang deltog medlemmar i kommunfullmäktige och andra beslutsfattare. För planeringen och arrangemangen kring evenemangen svarade KontuKeskus ry i samarbete med lokala föreningar och aktörer.

Hiphop-musikern NokLand uppträdde på Tampereen kasvot-evenemanget
Foto: Maikki Kantola

Föreningsträffar i Åbo
Foto: Aleksandra Cialoń

- I Åbo förde **föreningsträffar** och **självständighetsdagens fest** samman föreningar, organisationer och vänskapsföreningar som bedriver multikulturellt eller internationellt arbete eller invandrararbete i Åbo och Åbo-regionen. På föreningsträffarna utvecklades nya samarbetsätt för utvecklingen av invandrings- och multikulturalitetsarbetet i regionen. Ett ytterligare mål var att öka och förbättra samarbetet mellan invandrargrupper som representerar olika kulturer. Som en fortsättning på föreningsträffarna ordnades en självständighetsfest, till vilken arrangörerna också inbjöd beslutsfattare och myndigheter från Åbo. Evenemangen ordnades i samarbete av Yhdessä-yhdistys ry, Sondip ry, Finlands Flyktinghjälp rf och Ashti ry.
- **Möten** mellan representanter för medborgarsamhället, myndigheter och lokala invånare erbjöds vid ett socialt evenemang i Skellefteå i Sverige. För arrangemangen stod studieförbundet Sensus och svenska Röda Korset. I evenemanget samtalade polisens och kyrkans representanter, kommunens tjänstemän och anställda vid den lokala flyktingförläggningen med kommuninvånare om hur man kan motverka och ingripa i främlingsfientlighet och rasism.

5.4 Förbättra möjligheterna att delta och påverka

Det fjärde delområdet inom goda relationer handlar om att olika befolkningsgrupper har lika möjligheter att delta och påverka. Vem deltar i verksamhet som ordnas på orten? Vilka faktorer och motiv påverkar deltagandet? Vilka hinder finns det för olika gruppers deltagande? Det finns olika metoder som kan användas för att försöka avlägsna hinder för deltagande och öka möjligheterna för människor med olika bakgrund att påverka. Målet kan också vara att fördjupa förtroendet för demokrati och exempelvis öka röstningsaktiviteten.

Närdemokrati

VAD?

Genom att stödja kommuninvånarnas egna aktiviteter kan man förstärka kommunens olika områden. Den lokala verksamheten förstärker kommuninvånarnas egen identitet och skapar grunden för en uppfattning om utvecklingen av det egna bostadsområdet.

FÖR VEM?

Alla kommuninvånare.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- Invånarkvällar, samtalsforum, områdesnämnder.
- Höranden av olika befolkningsgrupper (t.ex. i kommun- eller stadsfullmäktige).
- Stadsbornas/medborgarnas råd. Finlands första [medborgarråd för invandrare](#) (på finska) ordnades 2012 som en del av den klientorienterade utvecklingen av välfärdstjänsterna i Vasa stad. I det fyra dagar långa medborgarrådet förde deltagarna, som hade invandrarbakgrund, diskussioner under ledning av utbildade grupphandledare, hörde experter i branschen och utarbetade slutligen en resolution. Rådet föreslog bland annat grundandet av ett interaktivt råd med uppdraget att stödja invandrarnas sysselsättning och välbefinnande.

- [Mellungsbackamodellen](#) (på finska) har förstärkt lokaldemokratien i en av Finlands största förorter. Projektet Vetoa ja voimaa Mellunkylään (Drive och styrka i Mellungsbacka) fick medborgare, företagare, politiska beslutsfattare, religiösa samfund och sammanslutningar för fritidsaktiviteter samt stadens ämbetsverk att samarbeta för att lösa gemensamt identifierade problem. Som arbetsmetoder användes bland annat regelbundna sammanträden, regionforum och fortlöpande interaktion mellan olika aktörer. Dessutom har en arbetsgrupp övervakat att medborgarinitiativen går vidare i stadens beslutsfattningskanaler.

Lättillgänglig servicehandledning

VAD?

Målet med lättillgängliga tjänster för servicehandledningen är att klienten får alla tjänster som han eller hon behöver från ett och samma ställe. Besök kan i allmänhet göras utan tidsbeställning. Tjänsten kan tillhandahållas bl.a. för handledning inom arbete och utbildning samt vardagssysslor och livskontroll, såsom i frågor som gäller hälsa och boende. Målet är att förhindra att klienterna blir socialt utslagna, och att förstärka deras delaktighet och stödja genomförandet av deras likvärdiga rättigheter.

FÖR VEM?

Invandrare, unga, rehabiliteringsklienter inom mentalvården, handikappade och partiellt arbetsförmögna.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- Dagcentralverksamhet. Till exempel [dagcentret Kaalo](#) (på finska) i huvudstadsregionen erbjuder socialtjänster till romer som är i svårigheter eller som redan är utslagna. I dagcentrets verksamhet behandlas problemsituationer utgående från den romska befolkningens seder och värderingar.
- Kamratstödshandledning. Exempelvis inom [ungdomstjänsterna i Vanda](#) (på finska) har utvecklats verksamhetsmetoder för att stödja invånarnas egen ungdomsverksamhet och för ungdomar som verkar som kamratstödshandledare.
- Rådgivningsställen och rådgivningstjänster. Till exempel
 - o [Invandrarinfot Mainio](#) ger handledning i frågor som gäller till exempel boende, arbete, utbildning, uppehållstillstånd samt social- och hälso-tjänster. Service erbjuds på 15 olika språk.
 - o [Järjestörinki i Vanda](#) har tre [rådgivningsställen för invandrare](#) (på finska). Deras tjänster är avgiftsfria och de är avsedda för alla invandrare oberoende av hemkommun.

Mentorverksamhet

VAD?

Vid mentorverksamhet hjälper en erfaren person (mentorn) en mer oerfaren person (aktor) att öka sitt kunnande och hitta stigar som leder till att personen blir sysselsatt i en bransch som motsvarar hans eller hennes utbildning eller avancerar i sin karriär. Med hjälp av mentorverksamhet kan man skapa förbindelser mellan invandrade och finländska professionella eller hjälpa unga att komma ut i arbetslivet.

FÖR VEM?

Invandrare, unga, rehabiliteringsklienter inom mentalvården, handikappade och partiellt arbetsförmögna.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- Väestöliittos [mentornätverk Womento](#) (på finska) hjälper kvinnor med invandrabakgrund att hitta arbete.
- [Modellen för påverkan för unga Ruuti](#) är en form av mentorverksamhet som sker i Helsingfors. Modellen innefattar evenemang och ungas aktiviteter på eget initiativ. Kärnan i Ruuti utgörs av en grupp på 20 unga opinionsbildare i åldern 13–17. Deras uppgift är att göra de ungas röster hörda hos stadens beslutsfattare. Kärngruppen har en egen mentor som bland annat diskuterar med gruppen om frågor som gäller beslutsfattande och påverkan.
- [ACCESS](#) är ett projekt som är avsett för 15–18-åringar som bor i Helsingfors. Deltagarna har olika språk- och kulturbakgrunder. Projektet främjar intresset bland unga att ta del i samhällsdebatten och förbättrar ungdomarnas möjligheter att påverka och delta. Som arbetsmetoder används bland annat utbildningar, möten med europaparlamentariker, evenemang för opinionsbildning och bloggning.

Flerspråkig information om lokala evenemang

VAD?

Det är svårt för människor som inte kan finska eller svenska att delta och påverka samhället. Flerspråkig information om lokala evenemang och om föreningarnas, ungdomsväsendets, idrottsklubbarnas, församlingarnas osv. verksamhet kan avlägsna hinder för deltagande. Det lönar sig att använda lättläst språk i den finska eller svenska informationen. Då betjänar informationen också andra språkgrupper.

FÖR VEM?

Invandrare som inte har tillräckliga kunskaper i finska eller svenska, och alla kommuninvånare överlag.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- Facebook och andra kanaler inom de sociala medierna, webbplatser.
- Tidningsannonser, affischer.
- Rådgivningsställen för invandrare.

Samarbetsträffar, -nätverk och -forum

VAD?

Gemensamma träffar, nätverk och forum för myndigheter och minoriteter hjälper myndigheterna i frågor som gäller förebyggande, uppföljning och övervakning av diskriminering. Deras uppgift kan också vara att utveckla invandrar- och integrationstjänsterna och förbättra den interkulturella dialogen. Samarbetsorganen följer upp det samhälleliga beslutsfattandet, lämnar initiativ och framställningar och främjar genomförandet av de mänskliga rättigheterna.

Vill du hjälpa invandrarunga att komma ut i arbetslivet? Bli mentor!

FÖR VEM?

Kommuner, myndigheter, minoritetsorganisationer.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- De regionala [delegationerna för etniska relationer](#) och [delegationerna för romska ärenden](#) (på finska).
- Invandrarråd.
- Lokala arbetsgrupper för romska ärenden.
- Kommunala äldre- och handikappråd.

Likabehandlingsplanering

VAD?

En likabehandlingsplan är en plan som utarbetats av en myndighet eller annan organisation om hur den som arbetsgivare och i sin egen verksamhet främjar likabehandling samt förebygger och ingriper i diskriminering. Genom den nya lagen om likabehandling (sannolikt från början av 2015) utvidgas skyldigheten till likabehandlingsplanering att utöver myndigheterna också omfatta företag som sysselsätter över 30 personer. I fortsättningen ska planen utöver etniskt ursprung också omfatta de övriga diskrimineringsgrunderna som förbjuds i lagen om likabehandling.

FÖR VEM?

Myndigheter, läroanstalter, idrottsklubbar, föreningar och arbetsplatser.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

Vägledning för uppgörande av en likabehandlingsplan:

- Handbok i likabehandlingsplanering (inrikesministeriets publikation)
- Kop kop - Pääseekö sisään? (handbok för likabehandling inom organisationsverksamhet, inrikesministeriets publikation, på finska)
- Kunskap för alla! Handbok i likabehandlingsplanering för läroanstalter (inrikesministeriets publikation)

Alla publikationer på adressen: www.yhdenvertaisuus.fi/yhdenvertaisuussuunnittelu/oppaita-yhdenvertaisuuden-kehitt/

Ökade personliga resurser

VAD?

Genom att stöda invandrarnas och de övriga etniska minoriteternas, ungas eller handikappades egen föreningsverksamhet och demokratifärdigheter kan man förbättra möjligheterna att delta och påverka hos personer som tillhör dessa grupper.

FÖR VEM?

Nationella och regionala takorganisationer, kommunernas bildnings- och ungdomsväsenden.

TILL EXEMPEL SÅ HÄR

- Informations- och utbildningsevenemang och material.
- Ekonomiskt stöd till lokala föreningar.
- Besök och exkursioner, dialog mellan föreningarna och andra lokala aktörer.
- [Organisationssmedjan](#) är en verksamhetsform för Finlands Flyktinghjälp. Den erbjuder information och stöd för grundandet av en mångkulturell förening eller invandrarförening. Föreningen kan få stöd med ekonomi, förvaltning, anskaffning av finansiering och uppgörande av ansökningar om verksamhetsbidrag. Även kommuner kan be Organisationssmedjan om hjälp i frågor som gäller organisering av föreningar.
- [iCount](#) (på finska) är ett projekt som drivs av Moniheli ry. Syftet med projektet är att ge personer med invandrabakgrund information om det politiska systemet i Finland, partierna och möjligheterna att påverka. iCount ordnar informationsmöten, utbildningar och exkursioner, producerar informationsmaterial och utbildar frivilliga nyckelpersoner som förmedlar information i sina nätverk runt om i Finland.
- Rollspel som stödjer demokratifärdigheterna särskilt hos unga och behandlar samtidigt globala frågor från miljö till invandring. Till exempel rollspelet [Gaia – Mötet mellan folken](#) (på finska) för demokratifostran och global fostran (Allians rf).

“ Genom att stöda minoriteternas egen föreningsverksamhet och demokratifärdigheter kan man förbättra möjligheterna att delta och påverka. ”

6. HAR VERKSAMHETEN EFFEKTER – HUR UTVÄRDERA DEM?

Hur kan man veta att de planerade åtgärderna främjar goda relationer? Hur kan man utvärdera effekterna av genomförda åtgärder?

I kapitel 4 presenterades metoder som kan användas för att mäta relationerna mellan grupperna på lokal nivå på ett allmänt plan. Detta kapitel fokuserar på hur det är möjligt att utvärdera **effekten av enskilda åtgärder** på de goda relationerna. I en idealsituation kompletterar dessa två olika verksamhetsätt varandra och hjälper med att skapa en långsiktig politik för goda relationer.

Utvärderingens objekt och omfattning

- Identifiera nyckelbegreppen (t.ex. främlingsfientlighet, goda relationer)
- Definiera utvärderingens objekt och omfattning, till exempel:
 - o Vilken/vilka åtgärd/er som ska utvärderas?
 - o Vilka geografiska områden och/eller förvaltningsområden omfattar utvärderingen (t.ex. ungdomsarbete, utbildning, tredje sektorn)?
 - o Vilken tidsperiod inriktas utvärderingen på (t.ex. de senaste 1, 3 eller 5 åren)?
 - o Vilka delområden inom goda relationer omfattar utvärderingen (t.ex. effekterna på attityder, personlig säkerhet, interaktion, deltagande och påverkan)?
 - o Vilka befolkningsgrupper gäller utvärderingen (t.ex. de etniska och/eller religiösa minoriteterna, majoritetsbefolkningen, könet, åldersgrupperna, sexual- och könsminoriteterna, handikappade)?

“ Kampanjen "Kom till matchen tillsammans med en invandrare så får du gratis inträde" fungerade inte riktigt. Idéen var att du bekantar dig till exempel med en invandrare som bor i grannen och kommer tillsammans för att titta på spelet. Många upplevde dock att kampanjen behandlade invandrare som objekt.²⁶ ”

–Fotbollsklubben JJK Jyväskylä

Utgångsläget

- Vad var utgångsläget och utvecklingstrenden inom relationerna mellan olika befolkningsgrupper (t.ex. utgående från uppföljningsdata om goda relationer)?
- Vilka åtgärder för att främja goda relationer och/eller bekämpa främlingsfientlighet har man vidtagit på orten? Lista praktiska åtgärder, politikprogram, finansiering för att stöda organisationer osv.
- Vad var det ursprungliga målet och syftet med dessa åtgärder? Varför genomfördes de och vad ville man uppnå med dem?

UTVÄRDERING AV VERKSAMHET FÖR FÖREBYGGANDE AV FRÄMLINGSHAT OCH SOCIALA RISKER – ERFARENHETER FRÅN SVERIGE

I **Malmö** utvärderades effekterna av åtgärder för att motverka främlingsfientlighet och främja goda relationer år 2014. Utvärderingen inriktades på åtgärder som vidtagits för att skydda och förstärka den judiska gruppen i Malmö och att lyfta fram den diskriminering och det främlingshat som de utsatts för. Utvärderingen byggde på intervjuer med representanter för lokalmyndigheterna, medborgarorganisationerna, polisen och det judiska församlingen i Malmö.²⁷

Enligt en utvärderingsrapport präglas arbetet mot diskriminering och främlingsfientlighet i Malmö av olika nätverk och av offentligt stöd till nätverken. I nätverken ingår utöver myndigheter även aktörer i det civila samhället, såsom religiösa samfund och medborgarorganisationer. Syftet med nätverksverksamheten är att öka förtroendet mellan olika grupper och att förstärka individernas förtroende för samhället.

Exempel på nätverk:

- Malmö stad beviljar finansiering till **Malmö mot diskriminering**-verksamheten, som tillhandahåller antidiskrimineringsrådgivning och hjälp till offer för diskriminering samt utbildar anställda i staden till helhetsmässigt antidiskrimineringsarbete.
- **Dialogforum** grundades år 2010 för att motarbeta fientliga attityder och handlingar mot judar. Dialogforum-projektet är

underställt avdelningen för integrations- och sysselsättningsfrågor vid Malmö stad. Projektet ordnar bl.a. var fjärde månads möten för olika minoritetsgrupper (bl.a. för judar, muslimer, somalier och romer).

- **Co-Exist** är ett nätverk som stöds av Malmö stad. Dess mål är att öka samförståndet mellan olika grupper och minska fientliga gärningar mot judar genom dialog.

I utvärderingsrapporten konstateras att det inte finns tillgänglig statistik eller andra fakta om effekten av det arbete som de nätverk som nämns ovan gör. Exempelvis polisen för ett register över polisanmälningar som gäller hatbrott med koppling till judefientlighet, men viljan att göra polisanmälningar varierar i betydande omfattning varje år och därför är det svårt att påvisa åtgärdernas effektivitet på hatbrottsligheten.

Enligt de intervjuade representanterna för den judiska församlingen har situationen i staden dock blivit lite lättare, och atmosfären har blivit öppnare än tidigare. Polisens och de övriga myndigheternas medvetenhet om de problem som det judiska samfundet möter har förbättrats avsevärt. Det grundläggande problemet – fientliga åsikter om judar hos en del personer – existerar dock fortfarande. Enligt rapporten är det svårt att nå dem som har de starkaste fientliga uppfattningarna om den judiska befolkningen med nätverk och andra dialogforum.

Åtgärdernas effekter

- Intervjua lokala nyckelaktörer, såsom medborgarorganisationer, myndigheter och andra instanser som medverkat i åtgärderna, samt grupper som åtgärderna omfattat.
- Exempel på utvärderingsfrågor:
 - o *Hur väl uppnådde åtgärderna sitt ursprungliga mål?*
 - o *Hur påverkade åtgärderna relationerna mellan grupperna (t.ex. attityderna, den personliga säkerheten, interaktionen, deltagandet och inflytandet) i staden/kommunen/samfundet i fråga?*
 - o *Hur effektivt nådde åtgärderna sina målgrupper?*
 - o *Vilka styrkor och svagheter hade åtgärderna? Vilka lärdomar kunde man dra av detta?*
 - o *Vilken var relationen mellan kostnader och nytta?*

Rekommendationer för det fortsatta arbetet

- Utvärderingsresultaten hjälper dig att identifiera starka sidor och svagheter hos åtgärderna och arbetet för att främja goda relationer. De hjälper dig också att identifiera utvecklingsbehov på det lokala planet
 - o *Vilka åtgärder var lyckade? Hur lönar det sig att genomföra åtgärder i fortsättningen?*
 - o *Vilka åtgärder fungerade inte? Hur borde man utveckla eller förändra dem?*

“ *Utvärderingsresultaten hjälper dig att identifiera starka sidor, svagheter och utvecklingsbehov hos arbetet för att främja goda relationer.* ”

KAPITEL 2

- 1 Turun Sanomat 5.2.2014 www.ts.fi/uutiset/kotimaa/591661/Varissuolla+asuvat+useammin+onnellisempia
- 2 Arbets- och näringsministeriet. Mångfald och olikhet - nycklar till framgång och styrka. God praxis för mångfaldsledning.
- 3 Deklarationen om principerna för tolerans av UNESCOs generalförsamling 16.11.1995.
- 4 Pittinsky, T. L. (2012). *Us plus them: Tapping the positive power of difference*. (p. 47). Boston, Massachusetts. Harvard Business Review Press.
- 5 Karjalainen 12.11.2013 www.karjalainen.fi/uutiset/uutis-alueet/kotimaa/item/38737-lieksan-perussuomalaiset-emme-kokoonnu-samassa-tilassa-somalialaisten-kanssa
- 6 *Syrjinnän vastainen käsikirja* (2003). International Organization for Migration IOM.
- 7 I enlighet med direktivet om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska ursprung 2000/43/EG (rasismdirektivet) och direktivet om inrättande av en allmän ram för likabehandling 2000/78/EG (direktivet om likabehandling i arbetslivet).
- 8 Ibid.
- 9 Tidningen Tiede 8.4.2014 www.tiede.fi/artikkeli/uutiset/rasismi_karisee_kun_etninen_kirjo_kasvaa; Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America www.pnas.org/content/111/11/3996
- 10 Allport, G. W. (1954). *The nature of prejudice*. Cambridge, MA: Perseus Books; Pettigrew, T. F. & Tropp, L. R. (2006). A meta-analytic test of intergroup contact theory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 90, pp. 751–783.
- 11 Scheepers P, Gijsberts M, Coenders M (2002). Ethnic Exclusionism in European Countries. Public Opposition to Civil Rights for Legal Migrants as a Response to Perceived Ethnic Threat. *European Sociological Review*, 18:1, 17–34. I publikationen: Jaakkola, M. (2009). *Maahanmuuttajat suomalaisten näkökulmasta: Asennemuutokset 1987-2007*. Helsingfors stads informationscentral. Undersökningar 1/2009. Edita Prima Oy, Helsingfors.
- 12 Levine, R. and Campbell, D. (1972) *Ethnocentrism: Theories of Conflict, Ethnic Attitudes and Group Behavior*. New York: Wiley. I publikationen: Johnson, N. and Tatam, J. (2009) *Good Relations: a Conceptual Analysis*. EHRC Research Report no. 42. Manchester: Equality and Human Rights Commission.
- 13 Brief, A., Umphress, E., Dietz, J., Burrows, J., Butz, R., Scholten, L. (2005) 'Community Matters: Realistic Group Conflict Theory and the Impact of Diversity', *Academy of Management Journal*, 48, 5: 830–44. I publikationen: Johnson, N. and Tatam, J. (2009) *Good Relations: a Conceptual Analysis*. EHRC Research Report no. 42. Manchester: Equality and Human Rights Commission.

- 14 Scheepers P, Gijsberts M, Coenders M (2002). Ethnic Exclusionism in European Countries. Public Opposition to Civil Rights for Legal Migrants as a Response to Perceived Ethnic Threat. *European Sociological Review*, 18:1, 17–34. I publikationen: Jaakkola, M. (2009). *Maahanmuuttajat suomalaisten näkökulmasta: Asennemuutokset 1987-2007*. Helsingfors stads informationscentral. Undersökningar 1/2009. Edita Prima Oy, Helsingfors.
- 15 Pittinsky, T. L. (2012). *Us plus them: Tapping the positive power of difference*. Boston, Massachusetts. Harvard Business Review Press; Pittinsky, T.L., Rosenthal, S.A. & Montoya, R. M. (2011). *Measuring positive attitudes toward outgroups: Development and validation of the Allophilia Scale*. I publikationen: Tropp, L. R. & Mallet, R. K. (ed.) (2011). *Moving beyond prejudice reduction: pathways to positive intergroup relations*. Pp. 41-60. American Psychological Association. Washington, DC.

KAPITEL 3

- 16 Yle Nyheter 9.5.2014 http://yle.fi/uutiset/kuka_lasketaan_suomalaiseksi_nuorten_tuokat_asenteet_yllattivat_tutkijat/7224517
- 17 Equality and Human Rights Commission (2010), *Research report 60: Good Relations Measurement Framework*. Andrea Wigfield and Royce Turner, Policy Evaluation Group. Mer information om hur modellen kan tillämpas i Finland: *Att ta fram indikatorer för goda relationer. Ett ramverk*. Augusti 2014. www.yhdenvertaisuus.fi/welcome_to_equality_fi/library/

KAPITEL 5

- 18 Renko, E., Larja, L., Liebkind, K., Solares, E. (2012). *Utredning om metoder och praxis inom antidiskriminerande pedagogik*. Inrikesministeriets publikationer 50/2012 (på finska).
- 19 Ibid.
- 20 Ibid.
- 21 Ibid.
- 22 För arrangemangen stod Jokkmokks och Borlänge kommuner i samarbete med svenska arbetsmarknadsdepartementet. Seminarierna ordnades som en del av projektet Good Relations.
- 23 Renko, E., Larja, L., Liebkind, K., Solares, E. (2012). *Utredning om metoder och praxis inom antidiskriminerande pedagogik*. Inrikesministeriets publikationer 50/2012 (på finska).
- 24 Ibid.
- 25 Ibid.

KAPITEL 6

- 26 Ceesay, A. (2013). *Hyviä etnisiä suhteita edistävien käytäntöjen kartoitus Jyväskylän alueella. Raportti kartoituksen tuloksista.* (Kartläggning av förfaranden för främjande av goda relationer i Jyväskyläområdet. Rapport om kartläggningens resultat.) www.intermin.fi/download/44799_NDT_FIN_Mapping_Wari.pdf?9978db6b1c05d188
- 27 Utvärderingen genomfördes av konsultbolaget Mapsec som en del av Good Relations-projektet på uppdrag av svenska arbetsmarknadsdepartementet. Utvärderingsrapporten på svenska och en sammanfattning på engelska finns att läsa på adressen www.intermin.fi/en/development_projects/good_relations/national_development_tasks

Har du funderat på relationerna mellan olika befolkningsgrupper i din hemkommun?

Hur påverkar rasism och främlingsfientlighet dessa relationer, och hur skulle dessa relationer kunna förbättras?

I denna handbok presenteras verksamhetsmodeller för att främja goda relationer. Med goda relationer avses positiva attityder, förtroende och respekt som råder mellan olika befolkningsgrupper. Goda relationer innebär också att olika befolkningsgrupper strävar efter samarbete och en positiv växelverkan. Kännetecknen på goda relationer är också en känsla av samhörighet och säkerhet bland människorna och jämlika möjligheter att delta och påverka.

Plocka de bästa idéerna ur handboken, påverka attityderna, öka känslan av trygghet, främja interaktion eller förbättra möjligheterna att delta och påverka i din egen närmiljö – i din hemkommun, invånarförening, grupp för fritidsaktiviteter eller på din arbetsplats.

Handboken är särskilt avsedd för aktörer inom den offentliga och den tredje sektorn, men den är också till nytta för personer som ansvarar för likabehandlings- och jämställdhetsplaneringen på arbetsplatserna.

Good Relations

Projektet har beviljats finansiering ur Europeiska unionens program för grundläggande rättigheter och medborgarskap (2007–2013).